

שיתוף הסביבה החינוכית בתהליך השנתי וסיכום התהליך

סיום שנת הלימודים הוא נקודת ציון משמעותית בתהליך המעורבות החברתית. תהליך שנתי של למידה ושל התנסות מעשית מסתיים, ונוצרת הזדמנות לסיכום התהליך, לבירור השפעת ההתנסות המעשית על ההתפתחות האישית של התלמיד ולבירור מידת תרומתו לאחרים. הצגת התהליך האישי והקבוצתי בפני הסביבה תתרום להמשגת האתגרים וההצלחות, כמו גם לתחושת גאווה וערך עצמי. הצגת תוצרים בטקס, בתערוכה, בפאנל וכדומה וחשיפתם בפני בני נוער ואנשי חינוך יש בכוחם להגדיל את מעגלי ההשפעה של ההתנסות.

לפניכם הצעות שונות לשיתוף אחרים בעשייה. חשוב לשתף את התלמידים בבחירת במת השיתוף וקהל היעד ולהתחשב בכישוריהם. ככל שהרעיונות לשיתוף יבואו מצד התלמידים, כך הם יהיו מעורבים יותר בביצועם ויצברו חוויות נוספות של התפתחות אישית ושל מעורבות חברתית.

הצעות לדרכי שיתוף

1. **תערוכה** – תערוכה היא מיצג ויזואלי הממוקם במרחב. יש תערוכות המוצגות דרך קבע ויש תערוכות המוצגות לפרק זמן מוגדר. המבקרים בתערוכה עוברים ממיצג למיצג בסדר מכוון.

מה מציגים

אפשר להציג בתערוכה: יומני מסע, תמונות ותוצרים מהתנסויות, מיצגי וידאו של התנסויות אישיות או קבוצתיות, פוסטרים ופלקטים המתארים את התהליך השנתי ועוד.

רעיון מוביל

אפשר לבחור נושא, רעיון או ערך ועל פיו לארגן את התערוכה: סדר המיצגים, אחידותם וכיו"ב. תערוכה יכולה להיות אירוע בפני עצמו ויכולה להתלוות לאירוע סיום אחר, כמו טקס או מסיבה.

איך מציגים

דוגמאות

❖ חדר נושא – עיצוב חדר או חלל מוגדר לפי תוצרי התכנית והזמנת תלמידים וקבוצות לסיור מודרך בחדר הנושא.

- ❖ תערוכת מבואה – העמדת פלקטים של תמונות מהפעילות בלוחית הסברים במבואת הכניסה לאולם שבו נערך ערב סיום או טקס סיום.

טיפים

- ❖ מוטב לתכנן מראש את פרטי התערוכה כדי להנחות את התלמידים בהתאם.
- ❖ רצוי לחשוב מראש כיצד מזמינים את המבקרים לתערוכה ואם נותנים להם דף הסבר על התערוכה או הנחיות לביקור בה.

2. **מצגת משותפת** – הכנת מצגת המתארת את התהליך השנתי בעזרת תמונות, סרטונים וקטעי הסבר. אפשר שכל תלמיד יכין שקף או כמה שקפים לפי תבנית אחידה. אפשר להקרין את המצגת בפני קהל תלמידים, הורים או מורים ואפשר גם על גבי מסך במקום בולט לעין (בכניסה לבית הספר, למשל).

3. **העלאת סרטון לאינטרנט** – סרטונים וירטואליים מופצים היום בין בני נוער בתדירות גבוהה. אפשר להעלות סרטונים קצרים לאתר "youtube" ולשלוח קישור לבני נוער ולגורמים בקהילה. אפשר להכין קליפ המתאר את ההתנסויות השונות והחוויות שעברו התלמידים במהלך ההתנסות או לערוך סרט שבו יוצגו חומרים שנאספו במשך התהליך.

טיפים (להכנת מצגת או סרטון)

- ❖ שימו לב שאין לפרסם תמונות של ילדים או נתמכים ללא אישור אפטרופוס, ובכל מקרה אסור לפרסם תצלום העלול להשפיל אדם או לבזותו (על-פי חוק).
- ❖ אפשר לבקש מתלמיד או מקבוצת תלמידים לאסוף את החומר ולהכין מצגת או סרטון.
- ❖ תלמידים מצלמים רבות בטלפונים החכמים. אפשר לרכז את כל התמונות הקשורות בהתנסות במיקום אינטרנטי משותף (תיקיות משותפות, מסמכים משותפים, אתר אינטרנט או רשת חברתית).

4. **פאנל מעורבות חברתית** – אפשר לקיים פאנל בהשתתפות דוברים שיציגו את ההתנסות המעשית שלהם בשנה החולפת. הפאנל יכול להתקיים באולם מול קהל או בכיתות מול תלמידים העומדים לפני שלב ההתנסות המעשית במעורבות חברתית.

הדוברים

חשוב לארגן מראש כמה תלמידים שההתנסות המעשית הייתה משמעותית עבורם ושהם בעלי יכולת לביטוי רהוט מול קהל. רצוי להקפיד שהדוברים יציגו מגוון התנסויות ומסקנות מהן.

המנחה

תלמיד או מורה שיציג את הדוברים, יפתח את הפאנל ויסכמו. המנחה יכול לשאול את הדוברים שאלות הבהרה ומיקוד ולהפנות אליהם שאלות מהקהל.

טיפים

❖ עיצוב הסביבה של הפאנל (שולחן, מפה, בקבוקי מים, פרחים, מיקרופונים) תתרום ליצירת אווירה של רצינות וליחס של כבוד לדוברים.

5. **טקס** – הטקס הוא אירוע סמלי ערוך ומסודר. הפעילות "למה ממא", המצורפת בהמשך, מציגה מודל מפורט לבניית טקס בשיתוף התלמידים.

למה ממא*

מטרות

- להכיר כלי לתכנון אירוע.
- לערב את התלמידים בתכנון וביצוע של טקס לסיום שנת פעילות בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית".

מהלך הפעילות

שלב א' – קבוצתי

להלן כלי לתכנון אירוע. המושג "למה ממא" בנוי מהאותיות המרכיבות את השאלות המנחות את התכנון (כך לא נשכחות שאלות חשובות).

* הפעילות לקוחה מתוך החוברת "[מחויבות אישית – מעורבות בקהילה, תכנית חינוכית](#)".

המליאה תתחלק לקבוצות. כל קבוצה תצטרך לתכנן טקס לסיום שנת הפעילות במעורבות החברתית.

שאלות מנחות לתכנון הטקס:

לשם מה (רציונל)

לשם מה הטקס?

מי יהיו השותפים בבניית הטקס – מבית הספר ומחוץ לבית הספר? ציינו אותם בשמותיהם או בתפקידיהם.

מורים _____

בעלי תפקידים בבית הספר _____

גורמים מחוץ לבית הספר _____

הורים _____

תלמידים _____

אחר _____

מי המוזמנים לטקס? _____

היכן יתקיים הטקס? (הקף בעיגול)

ברשות המקומית

ביישוב

בבית הספר

מה

מה הם התכנים שכדאי לשלב בטקס? _____

מה הם המשאבים הנדרשים לתכנית? _____

מתי

מתי תתבצע כל פעולה לקראת הטקס (לוח זמנים)?

הערות	אחריות	שותפים לביצוע	פעולה	תאריך

איך

איך הטקס יהיה בנוי (תכנים, שירים, סמלים, אלמנטים ריטואליים)?

איך תיראה הבמה?

האם יחולקו תעודות הערכה? מי יחלק? מי יקבל? איך תתבצע החלוקה?

איך יגויסו השותפים? איך יגויסו המשאבים?

שלב ב' – במליאה

כל קבוצה תציג את הצעותיה לטקס ותנסה לשכנע את שאר המשתתפים לקבל אותן.

למנחה

לאחר פעילות זו, מומלץ למנות צוות לתכנון הטקס.

מודל "למה ממא"

לשם מה? מטרת הפעילות.

מה? כל השאלות המתחילות במילה מה.

היכן? מקום הפעילות – בבית הספר, מחוץ לבית הספר, באולם, בכיתה ועוד.

מי? מי ישתתף בתכנון ומי בביצוע, מי מוזמן לאירוע וכד'.

מתי? כל השאלות הנוגעות ללוח הזמנים.

איך? כל שאלות הביצוע – איך תבצע, איך תגייס וכד'.